

EESTI AJALOOLISTE HOONETE ÜMARLAUD

Kultuuriministeerium

min@kul.ee

Teie: 01.07.2024 nr 1-11/820-1

Meie 19.08.2024

Muuseumi-, muinsuskaitse- ja raamatukogupoliitika kujundamise ning rakendamise strateegiliste partnerite toetamise määrus (eelnõu)

Eesti ajalooliste hoonete ümarlaud, kuhu kuuluvad Eesti Mõisate Ühendus, Eesti Mõisakoolide Ühendus, Eesti Kirikute Nõukogu, EELK, ICOMOS Eesti, SA Virumaa Muuseumid – linnuste ümarlaud, Eesti Muuseumite Liit ja Eesti Vabaõhumuuseumi Maaarhitektuuri Keskus, edastab kultuuriministri määruse „Muuseumi-, muinsuskaitse- ja raamatukogupoliitika kujundamise ning rakendamise strateegiliste partnerite toetamise tingimused ja kord“ eelnõu osas ümarlaua liikmetelt kogutud ettepanekute ja arvamuste põhjal järgmise seisukoha:

Jätta määrus vastu võtmata ja mitte sellisel kujul eelnõuga edasi minna, kuna ministeeriumi partnerite ja avalikkuse silmis ei näe määruuses pakutud lahendus hea välja ega aita kaasa riigi ja ministeeriumi ees seisvate eesmärkide täitmisele.

Eeltoodud seisukohta põhjendame alljärgnevalt:

1. Arvestades riigieelarve pingelist olukorda, ei pea me praegusel ajahetkel põhjendatuks riigieelarveliste vahendite suunamist uutesse tegevustesse, mis ei too kaasa kiiret ja vahetut kasu valdkonna arengule ega aita kaasa riigieelarve tasakaalu saavutamisele vastavalt Vabariigi Valitsuse poolt seatud prioriteetidele. Poliitika kujundamine ja rakendamine on ministeeriumi pädevuses ning selle delegeerimine vajab põhjalikumat mõjuanalüüsi. Seletuskirjas toodud mõjuanalüüs ei sisalda ühtegi konkreetset finantskalkulatsiooni ning põhineb seletuskirja koostaja arvamusel, et „eelnõu suurendab tõenäosust, et toetused toovad kaasa märgatava ja kestva mõju muuseumide, muinsuskaitse ja raamatukogude valdkonnas“. 350 000 euro suurune taotlusvoor ei peaks toetama tõenäosust, vaid omama kiiret, konkreetset ja rahaliselt mõõdetavat mõju valdkonnale.
2. Määruse eesmärki ega tingimusi ei ole ministeerium käsitlenud muuseumiseaduse § 19 alusel ellu kutsutud muuseuminõukogus ega muinsuskaitseaduse § 75 lõike 3 alusel ellu kutsutud muinsuskaitse nõukogus, kuhu kuuluvad muinsuskaitse ja sellega seotud valdkondade asjatundjad ning mis teeb ettepanekuid valdkonna arendamiseks ja probleemide lahendamiseks, samuti strateegiliste dokumentide ja õigusaktide muutmise ja täiendamise kohta. Muinsuskaitse nõukogu ei ole sellise initsiatiivi (eelnõu) järele vajadust seni näinud. Eelnõu § 2 lg 1 punktis 1 toodud eesmärk leida toetuse andjale (ministeeriumile)

EESTI AJALOOLISTE HOONETE ÜMARLAUD

asjatundlikud ja võimekad partnerid poliitika kujundamisel, õigusloomes jne. kattub valdkondlike nõukogude seniste tööülesannetega. Seetõttu tuleks esmalt hinnata, kas ja kuidas oleks mõistlik muuta valdkondlike nõukogude töökorraldust, mitte töötada välja dubleerivaid poliitika kujundamise mehhanisme.

3. Eelnõust ei leia selgitust, miks on kõnealuses eelnõus otsustatud piirduda ühe valdkonnapõhise partneriga nii poliitika kujundamisel kui poliitika rakendamisel, kuigi on teada, et läbipaistvama, laiema ja sõltumatuma arvamuse saab läbi paljude partnerite demokraatliku ja ühetaolise kaasamise. Selline sündmuste areng on selgelt vastuolus kaasamise hea tava ning tänapäevaste mitmetasandilise ja võrgustikupõhise valitsemise põhimõtetega.
4. Ministeeriumi poolt valitud ühe partneri selge eelistamine loob ebavõrdse suhtlus- ja koostöövormi teiste valdkondlike organisatsioonidega nii suhtlemisel ministeeriumiga kui omavahelistes suhetes. Partneriks mittetunnistatud organisatsioonid soovivad teistega võrdsetel alustel rääkida kaasa ja olla ära kuulatud nii seadusloome kui valdkondlike arengukavade ja tulevikuvisioni kujundamisel algusest peale. Ministeerium loob eelnõuga ühele organisatsioonile selge eelise oma seisukohtade esitamisel, samas kui „mittestrateegilisi partnereid“ kaasatakse pigem formaalselt. Ühe strateegilise partneri kaasamisel, eriti poliitika kujundamise küsimustes, ei pruugi saadav sisend olla objektiivne ega peegeldada valdkonna tegelikke vajadusi.
5. Määruse kohaselt kolme aasta jooksul ministeeriumi poolt finantseeritav partner ei saa olla oma arvamustes ja ettepanekutes erapooletu. Tuleb välistada, et pikaajalist rahalist toetust saav organisatsioon muutub ministeeriumist sõltuvaks ning ei ole suuteline viima iseseisvalt ellu oma põhikirjalisi eesmärke. Sõltuvussuhte tekkimine seab ohtu objektiivse teemakäsitluse ning on ohuks kultuurivaldkonna jätkusuutlikule toimimisele.

Lugupidamisega,

Tõnu Kiviloo

Eesti ajalooliste hoonete ümarlaud
koordinaator